

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ÖMER SABANCI’NIN

TÜRKONFED 10. GİRİŞİM VE İŞDÜNYASI ZİRVESİ

AÇILIŞ KONUŞMASI

8 Aralık 2006

Adana

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29
Tel: (90-312) 468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70
Tel: (49-30) 28 878 6300
Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50
Faks: (90-312) 428 86 76
Faks: (32-2) 736 39 93
Faks: (1-202) 776 77 71
Faks: (49-30) 28 878 6399
Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

Adana ilinin değerli yöneticileri, sayın konuklar, TÜRKONFED'in değerli üyeleri, sayın basın mensupları,

TÜRKONFED 10. Girişim ve İş Dünyası Zirvesi'nde sizlere hitap edebilmenin mutluluğuyla, TÜSİAD adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Mutluyum çünkü, 10 yıl önce İstanbul'da bir SİAD Zirvesi olarak başlayan bu hareket, olgunlaşıp büyüyerek bir Konfederasyon haline dönüştü.

Bugün TÜSİAD olarak böyle bir konfederasyonun üyesi olmaktan gurur duyuyoruz. Gönüllü iş dünyası örgütlerinin en eskisi olarak, bu oluşum içinde, tüm bilgi ve tecrübemizi TÜRKONFED üyesi federasyonlarla ve onları oluşturan derneklerle paylaşma bilinciyle yer alıyoruz.

Bildiğiniz gibi biz TÜRKONFED'e, kuruluş aşamasında, Sektörel Dernekler Federasyonu'nun üyesi olarak katıldık. Konfederasyona verdiğimiz desteği güçlendirmek için, Marmara ve Karadeniz ile Doğu ve Güneydoğu federasyonlarına üye olduk. Bu zirvede, üye olduğumuz federasyon sayısını dörde çıkardık ve Doğu Akdeniz Sanayici ve İşadamları Dernekleri Federasyonu'na katıldık. 2007'de ise, bu yıl aldığımız daveti değerlendirerek, Orta Karadeniz Sanayici ve İşadamları Dernekleri Federasyonu'na üye olmayı programladık.

TÜSİAD iş dünyasının bağımsız gönüllü örgütlerine yürekten inanan bir kuruluş. Bu tür örgütlerin gelişmesini, ülkelerin gelişmişlik düzeyinin bir yansıması olarak görüyoruz. Öte yandan, iş dünyasının ortak sorun ve hedefler doğrultusunda işbirliği yapmasının ve çevresindeki gelişmeye katkıda bulunmasının büyük önem taşıdığını düşünüyoruz.

Bu nedenle TİSK ile birlikte Avrupa Sanayi ve İşverenler Konfederasyonları Birliği UNICE'ye üyeyiz. Tamamen gönüllü bir örgüt olan UNICE Avrupa Komisyonu'nun ekonomik konulardaki danışmanı konumunda. Türkiye, daha AB üye adayı değilken, TÜSİAD Avrupa iş dünyasında Türkiye'yi temsil ediyordu.

2002'de Akdeniz Girişimciler Konfederasyonları Birliği UMCE'nin kurucu üyeleri arasında yer aldık. Türkiye'nin yanı sıra, Cezayir, Fas, Filistin, Kıbrıs, İsrail, Lübnan, Malta, Mısır, Suriye, Tunus ve Ürdün tarafından kurulan bu örgüt bölgede özel sektörün rolünü güçlendirme misyonunu üstlendi. TÜSİAD halen bu örgütün başkanlığını yürütüyor. İtalya ve Yunanistan gözlemci üye statüsünde. Fransa, İspanya ve Portekiz de gözlemci üye olmaya hazırlanıyorlar.

Son olarak da bu yıl Kasım ayında, TÜSİAD'ın öncülüğünde, Karadeniz ve Hazar bölgesinin ilk bağımsız ve gönüllü iş dünyası örgütünün kuruluşuna imza atıldı. Karadeniz ve Hazar Denizi Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonları Uluslararası Birliği (UBCCE) adını alan bu girişimde kurucu üye olarak, Arnavutluk, Azerbaycan, Bosna Hersek, Bulgaristan, Gürcistan, İran, Kazakistan, Romanya, Sırbistan, Türkiye, Yunanistan ve Makedonya var. Hırvatistan, Ermenistan, Moldova ve Karadağ da üye olma iradelerini beyan ettiler. Bu ülkelerin ardından, sırada Rusya, Ukrayna, Özbekistan ve Türkmenistan var. Bu Birlik'te de başkanlığı ilk iki sene TÜSİAD üstlenecek.

Bütün bu uluslararası gönüllü örgütler, coğrafyamızda özel sektörün rolünü güçlendirmek, dayanışma ve işbirliği olanaklarını artırmak için kuruluyor. Bu örgütler içinde yer almak bize farklı bakış açıları ve çok geniş bir ilişki tabanı kazandırıyor. TÜSİAD, bu örgütlerle ilişkilerinin birikimini TÜRKONFED'e de taşımayı hedefliyor.

Sayın konuklar, değerli üyeler,

Türkiye bölgesinde güçlü bir potansiyelle sahip. Bu potansiyeli azami ölçüde değerlendirmeliyiz. Bazıları, AB'ye tam üyelik perspektifinin Türkiye'nin bölgesindeki potansiyeli iyi değerlendirememesi anlamına geldiğini sanıyor. Oysa tam tersi. Bölgedeki konumuz ve ilişkilerimiz ne kadar güçlü olursa, AB'ye tam üye olma ve gelişmiş ülkeler arasında yer alma hedefimize o kadar kolay ulaşırız.

Geçtiğimiz günlerde Avrupa Komisyonu'nun aldığı tavsiye kararı hepimizi hayal kırıklığına uğrattı. Komisyonun bazı başlıklarda müzakerelerin askıya alınmasını önermesi ve Türkiye'nin Güney

Kıbrıs'a limanlarını açmasını tüm başlıklara kapanış şartı olarak getirmesi ne adalete, ne de insafa sığan bir karar değil.

Bu tavsiye kararı, siyasi bir tutum değişikliğini gizlemeye yönelikti. Bazı AB ülkelerinin politikacıları, 2005 yılında tam üyelik perspektifi ile açılan müzakerelerin yavaşlatılmasını veya tümünden engellenmesini istiyorlar. Başka bazı ülkeler ise buna karşı çıkıyorlar. Engelleme peşinde olanların amacı bizi tek taraflı olarak süreçten caydırmak ve "imtiyazlı ortaklığa razı etmek". Bunu hiçbir surette kabul etmemiz mümkün değil. Tam üyelik perspektifinden vazgeçmemiz söz konusu olamaz. Hakkımız teslim edilene kadar mücadele edeceğiz ve bu süre içinde uyum çalışmalarımızı da kesintisiz sürdürerek, "müzakere eden ülke" statüsünü koruyacağız.

Bu konuda hükümetin tam üyelik perspektifinden ayrılmayan kararlı tutumunu destekliyoruz. Mevcut hükümet, son bir yılda, AB sürecini yavaşlattığı, ifade özgürlüğü gibi önemli bir reform alanında, Türkiye'nin çağdaş normların gerisinde kalmasına neden olduğu için eleştirilerimize hedef oldu. Ama bu hükümetin, iktidara geldikten sonra, üç yıl içinde büyük mesafe almayı başarmış olduğunu da teslim ediyoruz.

Buna karşılık, aynı dönem içinde, AB sürecinin ulusal çıkarlarla çeliştiğine toplumu inandırmaya çalışan muhalefetten bu konuda genelde engelleme çabaları gördük. Bu tutumun ülkeye zarar vermekten başka bir işe yaramayacağını düşünüyoruz.

Karşı karşıya kaldığımız durum ciddidir, fakat aşılmaz değildir. Kısa vadede yapmamız gereken, Konsey toplantısına kadar, haklı pozisyonumuzu her kademede ve platformda anlatmaya devam etmektir. Mevcut tavsiyenin AB Konseyi'nde siyasi karara dönüşmeden değişmesi ve AB'nin hakkaniyetli, tutarlı ve sürdürülebilir bir çözümü kabul etmesi için çaba sarf etmektir.

Orta ve uzun vadede ise kararlılıkla yola devam etmenin önemini kavramalıyız. En az on yıllık bir süreçten söz ediyorsak, bu krizin bu süreçteki ne ilk ne de son kriz olmadığını, olmayacağını bilmeliyiz. Dönemsel etkilerle ortaya çıkan bu tür krizler, diplomasinin karmaşık mantığı içinde, daha önce defalarca olduğu gibi, bu kez de çözüme kavuşturulabilir. Yeter ki inisiyatifi ele alalım, aktif bir biçimde çözümü arayalım. Türkiye'nin tam üyeliğinin, hem tek tek ülkeler, hem de Birlik bazında AB'nin ekonomisini, sosyal hayatını, huzur ve güvenliğini ve siyasi istikrarını geliştireceğini, bıkmadan, usanmadan anlatalım.

Türkiye elbette küresel rekabet gücü, verimli kurumsal yapıları olan ve siyasi anlamda uyum içindeki güçlü bir Avrupa'nın üyesi olmayı istemektedir. Avrupa da bu konumu zaman içinde kazanacaktır. Zamanı geldiğinde bu değerlendirme elbette yapılacaktır.

Burada önemli olan, yol boyunca yaşayacağımız değişikliklerin, bu süreçte bir kayıp yaratıp yaratmayacağıdır. Biz diyoruz ki, AB, insan haklarına saygılı, gelişmiş bir demokrasidir, derin bir piyasa ekonomisidir, önemli ve etkin bir siyasi entegrasyondur. Bu nedenle, AB uyumu bağlamında her alanda gerçekleştirilen reformlar, gelişmişlik yolunda Türkiye'nin gerçek ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Ne yapıyorsak Türkiye'nin siyasi ve ekonomik anlamda gelişmiş bir dünya ülkesi olması için yapıyoruz ve bu süreç tüm tarafların kazanmasına müsait bir süreçtir.

Bu konuya bir nokta koymadan önce Kıbrıs konusu ile ilgili birkaç söz söylemek ve neden Türkiye'nin haklı bir zeminde olduğunu düşündüğümüzü açıklamak istiyorum.

Kıbrıs konusunda bugün yaşadığımız sıkıntılar, Avrupa Birliği'nin, hem kendi kuruluş ilkelerini, hem de Birleşmiş Milletler'in kurallarını ihlal ederek, aralarındaki anlaşmazlığı çözememiş iki toplumdan birini Birliğe dahil etmesinden kaynaklanmıştır.

AB, kendi desteklediği Annan Planı'nın her iki toplumda referanduma sunulmasından önce, Güney Kıbrıs'a Birliğe katılma garantisi vererek, referandumda "evet" oyu vermeyi Güney Kıbrıs açısından anlamsız hale getirmiş ve bu şekilde, adada kalıcı çözümün ortaya çıkmasını engellemiştir.

Bununla da kalmayarak, Türk Toplumunun Annan Planı'nı onaylaması ve Rumların reddetmesinden sonra, Kuzey Kıbrıs'a yönelik ambargoların kaldırılması taahhüdünde bulunmuş olmasına karşın, bu

taahhüdünü yerine getirmemiştir. Kendilerine bu hatırlatıldığında, bunun hukuki değil siyasi bir taahhüt olduğu dile getirilmiştir.

Oysa, 25 ülkenin parlamentoları ve Avrupa Parlamentosu tarafından onaylanan, 2003 tarihli AB genişleme anlaşmasının ek 10 No'lu protokolün 3. maddesinde Avrupa Birliği açıkça bu yükümlülük altına girmiştir. Nitekim, AB Komisyonu tarafından hazırlanan fakat uygulanmayan “Kuzey Kıbrıs Doğrudan Ticaret Tüzüğü” taslağında, Komisyonun yasal dayanağı 10. Protokol'un 3. Maddesi olmuştur.

AB'nin, Kuzey Kıbrıs'a uygulanan ambargolar konusunda yükümlülüklerini yerine getirmediğini yalnızca biz söylemiyoruz. Bu konu, Avrupa'daki birçok sağ duyulu yorumcu ve politikacı tarafından da dile getiriliyor. Son olarak 5 Aralık tarihinde, İsveç ve Letonya'nın Dışişleri Bakanları, ortak olarak kaleme aldıkları ve Almanya'nın “die Welt” gazetesinde yayımlanan bir makalede şu görüşü dile getirdiler:

“Avrupa Birliği'nin de, Türkiye'nin de Kıbrıs ile ilgili yerine getirmeleri gereken sorumluluklar var. Türkiye havaalanlarını ve limanlarını Güney Kıbrıs da dahil olmak üzere tüm üye ülkelerden gelecek uçak ve gemilere açmak zorunda. Avrupa Birliği ise kendi tarafında, 2004'teki Kıbrıs Türklerinin izolasyonuna son verme taahhüdünü yerine getirmek zorunda. Bu ikisinin birbiriyle formal bir bağlantısı yok ama, siyasi realite ikisini birbirine bağlıyor.”

Avrupa Birliği, Komisyon'un tavsiye kararı yüzünden adeta ikiye bölünmüş durumda. Türkiye'den yana önemli bir destek var. Başta Kıbrıs olmak üzere, AB-Türkiye ilişkilerinin birçok yönü bu günlerde masaya yatırılıyor. Bu yüzden Türkiye'nin, haklılığını anlatma konusunda bu birkaç gün içinde göstereceği çabalar çok önemlidir.

Nitekim hükümet dün bir açılım yaparak, tartışma zeminini değiştirmeyi başarmıştır. Burada bütün mesele Türkiye'nin çözüm arayışında samimi olduğunu göstermektir. Hükümet, bu anlamda doğru ve yapıcı bir adım atmıştır.

TÜRKONFED'in değerli üyeleri,

Uzun ve meşakkatli bir yolun daha başındayız. Önümüze başka krizler de çıkacak ve onlar da ancak kararlılıkla ilerlediğimiz takdirde çözülecektir.

Peki bütün bu krizleri yaşamak zorunda mıyız? Türkiye'nin başka alternatifi yok mu?

Bu soruya sağlıklı bir cevap verebilmek için, Türkiye'nin önüne koyduğu hedeflerin boyutlarını iyi kavramamız gerekiyor.

1985 – 2005 yılları arasındaki 20 yıllık süreçte ekonomimiz küreselleşmeye ve dünya ekonomisindeki gelişmelere hatırı sayılır şekilde ayak uydurdu. Zaten, bir ülkede hayat standardının tedrici bir şekilde yükselmesi için açık ekonomi ve katılımcı demokrasinin temel şartları oluşturduğunu biliyoruz. Türkiye, bu şartlara uyabildiği içindir ki, son 20 yılda önemli adımlar attı, siyasi ve ekonomik istikrarını sağladı ve AB ile müzakere sürecini başlatabildi.

Ancak “gelişmekte olan ülke” kategorisini terkederek, gelişmiş ülkelere yaklaşabilmek ve son tahlilde onlar arasında yer alabilmek için güçlü sıçramalar yapmaya ihtiyacımız var.

Türkiye'nin 2015 yılına kadar 6 milyon kişi için istihdam yaratması gerekmektedir. Bu da bizim tarım dışı sektörde yılda ortalama 550-600 bin kişiye istihdam yaratmamızı gerektirmektedir. Bunun için, 5 yıldır süren ve ortalama % 7.5 olan büyüme hızımız önümüzdeki yıllarda da ortalama % 7 civarında gerçekleşmelidir. Bu şekilde bir büyüme hızı tutturabilirsek kişi başına milli gelirimiz de 7.500 €'yu yani AB ortalamasının yarısını yakalayabilecektir.

Bu zor gözükken senaryonun gerçekleşmesi için gerekli perspektif, hükümetin gündemine henüz girmemiş gözükken, AB bütçe döneminin son yılına denk gelecek şekilde 7 yıllık bir dönem için hazırlanan, 9. Kalkınma Planı'nın stratejisinde ve hedeflerinde bulunmaktadır.

9. Plan Stratejisi, “İstikrar içinde büyüyen, gelirini daha adil paylaşan, küresel ölçekte rekabet gücüne sahip, bilgi toplumuna dönüşen, AB’ye üyelik için uyum sürecini tamamlamış bir Türkiye” vizyonundan hareket etmekte ve beş “ekonomik ve sosyal gelişme eksenini” tanımlamaktadır: Rekabet gücünün artırılması, istihdamın artırılması, beşeri gelişme ve sosyal dayanışmanın güçlendirilmesi, bölgesel gelişmenin sağlanması, kamu hizmetlerinde kalite ve etkinliğin artırılması...

Bütün bu eksenlerde etkin bir hareketliliğin sağlanabilmesi için bir dizi mikro reformun yürürlüğe konması gerektiği çok açık. Birkaç örnek vermek gerekirse:

- Sanayi ve hizmetlerde yüksek katma değerli üretim yapısına geçilmesi,
- Enerji ve ulaştırma altyapısının geliştirilmesi,
- AR-GE ve yenilikçiliğin geliştirilmesi,
- İşgücü piyasasının geliştirilmesi,
- Kayıt dışı ekonomi ile mücadele edilmesi,
- Eğitim sisteminin geliştirilmesi ve eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılması
- Sağlık ve sosyal güvenlik sistemlerinin geliştirilmesi,
- Bölgesel Gelişme Politikalarının etkinleştirilmesi,
- Kamu kesiminde insan kaynaklarının geliştirilmesi,
- Adalet ve güvenlik hizmetlerinin iyileştirilmesi,

bir an önce ele almamız gereken alanlardan birkaçı olarak tanımlanabilir.

Bu listeye bakınca yapılacak çok işimiz olduğunu görüyoruz. Bunlara odaklandığımızda, bir yandan Türkiye’nin sıçrama yapmasını sağlayacak koşulları hazırlarken, bir yandan da AB’ne uyumun gereklerini yerine getirmiş olacağız.

Sanıyorum dikkatinizi çekmiştir, reform alanlarını sayarken, “eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılması”ndan söz ettik. Bu bizi bu zirvenin temasına bağlayan bir ifade.

İnsan Kaynakları günümüzde rekabet gücünün en temel unsuru konumuna geldi. Bu da eğitimi önemli bir gündem maddesi haline getiriyor. Ne yazık ki bu konuda olumlu şeyler söyleyebilmekten uzaktayız.

Oysa, ülkemizde eğitimin ekonomik gelişime yapabileceği katkının en üst seviyeye taşınması gerekiyor. Örneğin, mesleki ve teknik eğitim sisteminin, sanayi ve hizmet sektörleri için yüksek nitelikli ara kademe insan gücü yetiştirmesine bugün şiddetle ihtiyaç var. Bu amaçla meslek okullarının kalitesinin iyileştirilmesi, meslek okulu-istihdam ilişkisinin etkin şekilde kurulması ve mezunların iş hayatına atılmalarının desteklenmesi gerekiyor.

Bu meseleyi kapsamlı ve etkili bir biçimde ele aldığı için TÜRKONFED’e müteşekkirimiz. Bu konuda yitirilen her günün ekonomimize ciddi bir maliyeti olmaktadır.

Değerli üyeler,

Ülkemizin kendi ekonomik, siyasal ve sosyal gelişimi için yapması gerekenler ile AB uyum sürecinin gerekleri birbirleriyle mükemmelen örtüşmektedir. Bu yüzden AB ilişkilerindeki dönemsel krizler, temel motifi Türkiye’yi “gelişmekte olan ülke” kategorisinden çıkarmak olan reformlarımızın ertelenmesine, yavaşlamasına yol açmamalıdır.

Türkiye’nin gelişmiş ülkeler arasında yerini almasını isteyen herkesin, hükümetin AB yolundaki çabalarına destek olması gerekir. Bu süreç, küçük siyasi hesaplara, statükocu bakışlara ve uzak görüşlülükten yoksun yaklaşımlara feda edilemez.

Buna karşılık hükümet de, çözümleri seçim sonrasına erteleme perspektifi ile olaya yaklaşmamalı ve başta ifade özgürlüğü olmak üzere ekonomik sosyal ve siyasal alanlardaki tüm reform çalışmalarına hız vermelidir. Yarından başlayarak her gün, her zeminde, çağdaş iletişim tekniklerini ve teknolojilerini kullanarak, kendimizi daha iyi ifade etmenin kanallarını yaratmalıdır.

Ekonomisiyle, demokrasisiyle, doğu-batı sentezini gerçekleştirmiş kültürel yapısıyla **Türkiye bölgenin yükselen yıldızdır. Avrupa biz olmadan başaramaz.** Ne küresel bir güç olabilir, ne de huzur, refah ve güvenlik içinde yaşayabilir. Kendimize güvenelim ve yolumuza devam edelim.

Teřekkür ederim.